

Över hälften av nybörjarna i högskolan har studerat i kommunal vuxenutbildning (komvux)

Sedan mitten av 1990-talet har antalet studerande i komvux ökat kraftigt. Det finns många studier som beskriver vart de komvuxstuderande tar vägen efter studiernas slut i termer av andel i arbete, högskolestudier, arbetslöshet, etc. Dessa studier har visat att många studerande i komvux fortsätter till högskolan och att antalet ökat under senare år.

Nya beräkningar, som Högskoleverket har gjort, fokuserar istället på hur stor del av inflödet till högskolan som utgörs av komvuxstuderande. Beräkningarna visar att över hälften av dem som börjar studera i högskolan har studerat i komvux. Av de 71 200 nybörjarna i högskolan läsåret 2001/2002, utbytesstudenter borträknade, hade 35 900 studerat i komvux. Studien visar också att komvuxstudier före högskolestudier har blivit allt vanligare. Sex år tidigare, läsåret 1995/96, hade en tredjedel av nybörjarna studerat i komvux.

Av beräkningarna, som också visar komvuxandelen av högskolenybörjarna i olika åldrar, framgår att andelen som studerat i komvux ökar med ökande ålder. Sedan 1995/96 har komvuxandelen ökat i samtliga åldrar, men allra mest bland unga 19 till 21 år gamla och bland dem som är 40 år eller äldre. Numera har mer än 40 procent av 21-åringarna studerat i komvux.

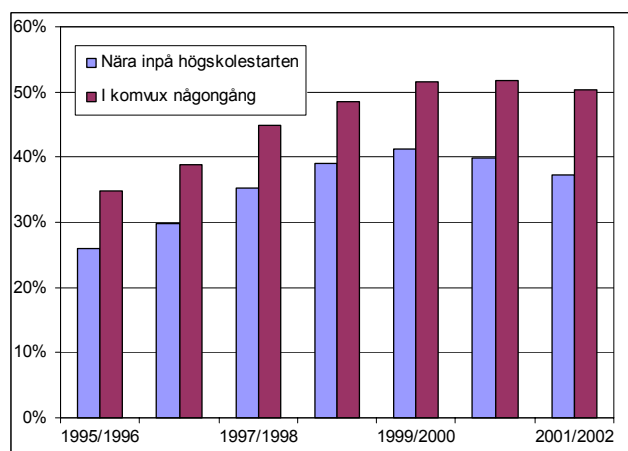
Beräkningarna visar också att det finns skillnader i komvuxandel mellan kvinnor och män liksom mellan olika utbildningar.

Utvecklingen sedan mitten av 1990-talet

Antalet personer som studerade i komvux ökade kraftigt under senare hälften av 1990-talet. Ökningen sammanfaller med den stora satsningen på vuxenutbildning som det så kallade Kunskapslyftet innebar. Det är därför inte förvånande att andelen av högskolenybörjarna som studerat i komvux också ökat år för år under denna period – med något års eftersläpning.

Sedan läsåret 1995/96 har andelen av nybörjarna som studerat i komvux någon gång tidigare ökat från 35 till 52 procent läsåret 2000/2001, för att därefter sjunka något till drygt 50 procent läsåret 2001/2002.

Betydelsen av komvuxstudierna för möjligheten att bli antagen till högskoleutbildning är sannolikt större ju närmare högskolestarten komvuxstudierna bedrivs. I fortsättningen koncentreras därför redovisningen på andelen av nybörjarna som studerat i komvux samma läsår som eller läsåret innan högskolestarten, dvs. nära inpå högskolestarten.

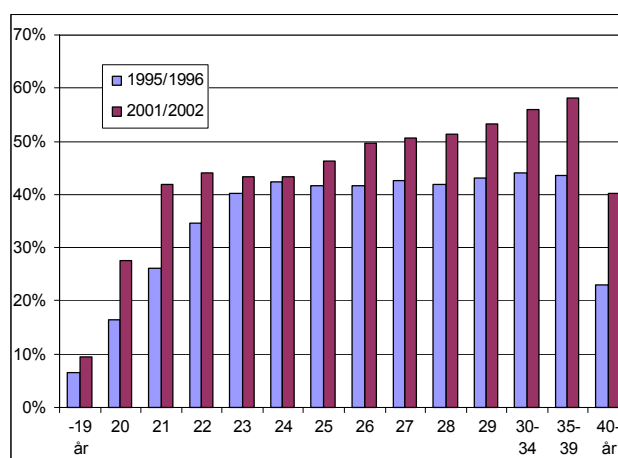
Andel av högskolenybörjarna läsåren 1995/1996 - 2001/2002, som studerat i komvux.

Andelen som studerat i komvux nära inpå högskolestarten ökade från 26 till 41 procent mellan 1995/1996 och 1999/2000, för att därefter sjunka till 37 procent 2001/2002.

Andelen med komvuxstudier nära inpå högskolestarten är drygt 10 procentenheter lägre än andelen som studerat i komvux någon gång, men utvecklingen över tid är den samma oavsett mätmetod. Mellan 1995/96 och 1999/2000 ökade andelen som studerat i komvux nära inpå högskolestarten från 26 till 41 procent, för att därefter sjunka till 37 procent läsåret 2001/2002.

Mer än var fjärde 20-åring har studerat i komvux nära inpå högskolestarten

Av högskolenybörjarna läsåret 2001/2002 hade en av tio 19-åringar, drygt fyra av tio 21-åringar och nästan sex av tio av 35-39-åringar studerat i komvux nära inpå högskolestarten. Det framgår när andelen av högskolenybörjarna som studerat i komvux nära inpå högskolestarten studeras för olika åldrar.

Andel av högskolenybörjarna i olika åldrar, som studerat i komvux nära inpå högskolestarten läsåren 1995/96 och 2001/2002. Komvuxandelen bland 20-åringar har ökat från 16 till 28 procent mellan 1995/96 och 2001/2002. Den relativa andelsökningen är 75 procent. Det är den största ökningen bland samtliga åldersgrupper.

Behovet av komvuxstudier som förberedelse för högskolestudier är sannolikt större för den som är äldre – och som studerat i gymnasieskolan för många år sedan – än vad det är för yngre som nyligen avslutat sina gymnasiestudier. Att komvuxandelen

ökar med ökande ålder är väntat. Att andelen är lägre för yngre beror också på att de inte haft lika lång tid på sig att ”hinna” med komvuxstudier.

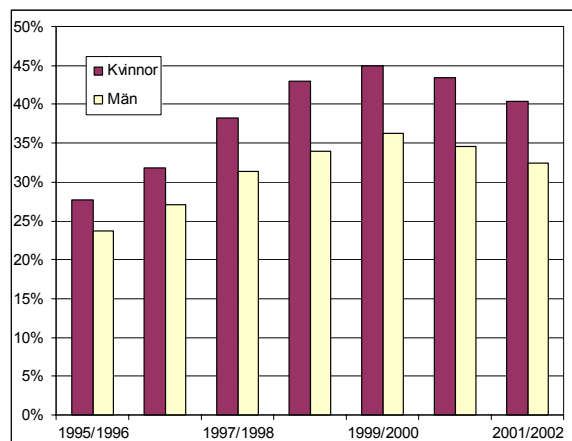
Men, sedan 1995/1996 har den kraftigaste relativa ökningen av komvuxandelen faktiskt skett bland unga 19 till 21 år gamla och bland dem som är 35 år eller äldre. För dessa åldersgrupper har andelarna ökat med mer än 50 procent sedan 1995/96, medan övriga åldersgruppers andelar har ökat med omkring 20 procent.

Ökningen för de unga sammanfaller med att antagningsreglerna ändrades 1997 för sökande från gymnasieskolan med de nya bokstavsbetygen. Dessa regler medförde att det blev svårare för dem med betyg från nya gymnasieskolan att komma in i högskolan i konkurrens med dem med betyg från gamla gymnasieskolan.

Bland dem med nya bokstavsbetyg som inte kom in i högskolan kom en del att använda sig av en ny regel som infördes vid samma tidpunkt; möjligheten att tentera om för att höja betygen. Detta för att öka chansen att bli antagen till högskoleutbildning året efter. I sin tur ledde detta till att det blev svårare för efterkommande gymnasister att gå över direkt till högskolan.

Av Skolverkets rapport 223 ”Efter skolan – En utvärdering av gymnasieutbildning” framgår att 38 procent av årskullen född 1978 studerat i komvux regi inom fyra år efter gymnasietiden. Notera att det finns andra orsaker till att unga studerar i komvux än att enbart höja betygen för att komma in i högskolan. En är önskan att läsa in kurser som man saknar betyg i eller fått underkänt i från gymnasieskolan. Andra är att skaffa behörighet till högskolestudier samt läsa kurser eller utbildningar som har med förändrade intressen och lokal arbetsmarknad att göra.

Drygt fyra av tio kvinnor och var tredje man har studerat i komvux nära in på högskolestarten

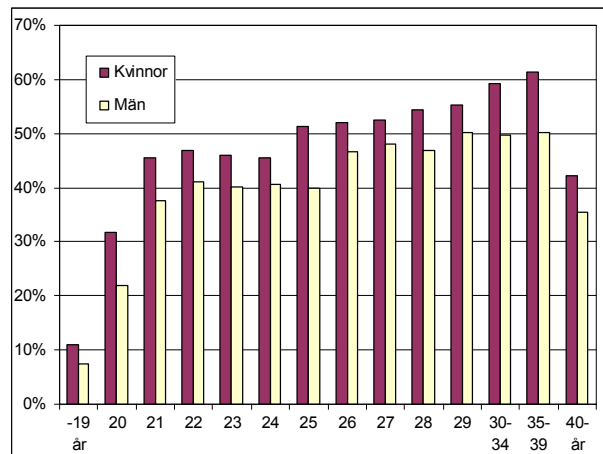
Andel av kvinnor och män bland högskolenyborjarna läsåren 1995/96 – 2001/2002, som studerat i komvux nära in på högskolestarten. Komvuxandelen bland kvinnorna är högre än bland männen. Skillnaden har också ökat över tid.

Andelen bland kvinnorna som studerat i komvux nära in på högskolestarten är högre än motsvarande andel bland männen. Utvecklingen över tid för kvinnor och män följer naturligtvis samma mönster som utvecklingen i motsvarande komvuxandel på totalnivå.

Andelen av kvinnorna har dock ökat mer än andelen av männen. Från läsåret 1995/96 ökade kvinnornas andel från 28 till 45 procent läsåret 1999/2000, för att därefter sjunka till 40 procent läsåret 2001/2002. Det innebär 12 procentenheters

ökning sammantaget under perioden. Motsvarande andel för männen har gått från 24 till som mest 36 procent, för att därefter sjunka till 32 procent. Således en ökning med 8 procentenheter sammantaget under perioden.

Att kvinnorna har en högre komvuxandel bland högskolenybörjarna än männen beror i stor utsträckning på att andelen kvinnor av det totala antalet komvuxstuderande varit betydligt högre än andelen män, särskilt bland äldre studerande.

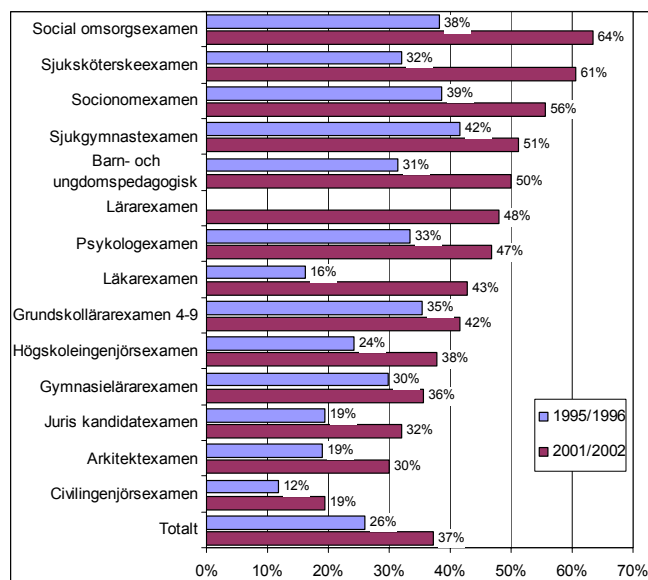

Andel av högskolenybörjarna i olika åldrar läsåret 2001/2002, som studerat i komvux nära inpå högskolestarten. Oavsett ålder har en högre andel av kvinnorna än av männen studerat i komvux.

Oavsett ålder har kvinnorna en högre komvuxandel än männen. Särskilt stor var skillnaden mellan kvinnor och män bland 20-åringar och bland dem över 29 års ålder. I genomsnitt av samtliga åldersgrupper var kvinnornas komvuxandel sju procentenheter högre än männens.

Komvuxandelen varierar mellan utbildningsprogrammen

Andelen av högskolenybörjarna som studerat i komvux nära inpå högskolestarten varierar betydligt mellan olika utbildningar. Av nybörjarna på social omsorgsutbildning läsåret 2001/2002 hade närmare två tredjedelar studerat i komvux nära inpå högskolestarten. Det är den högsta komvuxandelen bland nybörjarna på utbildningsprogram som leder till en yrkesexamen och som hösten 2002 hade minst 1 000 behöriga förstahandssökande. Den lägsta andelen, 19 procent, hade nybörjarna på civilingenjörsutbildningar.

Andelen av nybörjarna på olika utbildningsprogram läsåren 1995/96 och 2001/2002, som studerat i komvux nära in på högskolestarten. Komvuxandelen av nybörjarna på läkarutbildningen har haft den största relativa ökningen under perioden, från 16 till 43 procent.

Att komvuxandelen varierar mellan olika utbildningar hänger delvis samman med nybörjarnas skilda åldersprofiler och könsfördelningar. Till social omsorgsutbildning är nybörjarna äldre och nästan uteslutande kvinnor, medan de nya civilingenjörstudenterna i stor utsträckning är unga män. Det förefaller som om äldre kvinnor, som efter komvuxstudier fortsatt till högskolan, i stor utsträckning sökt sig till vård- och omsorgsutbildningar.

Variationen hänger också ihop med hur stor konkurrensen är till en plats på respektive utbildning, uttryckt dels som krav på antagningspoäng, dels som antalet sökande i förhållande till antalet erbjudna platser.

Nybörjarna på läkarutbildningen, som varit en av de mest konkurrensutsatta utbildningarna under hela perioden, har den största relativa andelsökningen. Mellan 1995/96 och 2001/2002 har komvuxandelen ökat från 16 till 43 procent. Komvuxandelen av nybörjarna på sjuksköterskeutbildning har också ökat betydligt under perioden, från 32 till 61 procent.